

**การบูรณาการหลักธรรมาภิบาลด้วยอิทธิบาท 4 ในการดำเนินงาน
ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด***

**THE INTERGRATION OF GOOD GOVERNANCE BASED ON THE FOUR PAHITS
TO ACCOMPLISHMENT IN THE OPERATION OF THE ROI-ET PROVINCIAL
ADMINISTRATIVE ORGANIZATION**

ทิวาพร รักพงษ์¹, พชรเดช เสมานู²

Thiwaporn Rakpong¹, Pacharadech Semanu²

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด^{1,2}

Mahamakut Buddhist University Roi Et Campus^{1,2}

Email : tiwaporn4411@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการบูรณาการหลักธรรมาภิบาลด้วยอิทธิบาท 4 ในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นการบูรณาการหลักธรรมาภิบาลด้วยอิทธิบาท 4 ในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด โดยจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และตำแหน่ง 3) เพื่อเสนอแนะการบูรณาการหลักธรรมาภิบาลด้วยอิทธิบาท 4 ในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ บุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ในองค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 210 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา เท่ากับ 0.67-1.00 และมีความเชื่อมั่นเท่ากับ .950 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมุติฐานได้แก่ ค่า t-test และ F-test (One-Way ANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า 1) การบูรณาการหลักธรรมาภิบาลด้วยอิทธิบาท 4 ในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านคุณธรรม/จริยธรรม รองลงมา คือ หลักการตรวจสอบได้มีภาระรับผิดชอบ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ หลักประสิทธิผล 2) ผลการเปรียบเทียบระดับการบูรณาการหลักธรรมาภิบาลด้วยอิทธิบาท 4 ในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกเพศ ระดับการศึกษา โดยรวมไม่แตกต่างกัน ส่วนจำแนกตามอายุ และตำแหน่งโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ข้อเสนอแนะการบูรณาการหลักธรรมาภิบาลด้วยอิทธิบาท 4 ในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด ควรปฏิบัติหน้าที่ตามพันธกิจให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร ควรสร้างความเชื่อมั่นไว้วางใจรวมถึงตอบสนองตามความคาดหวังของ ประชาชนผู้รับบริการ พิจารณาการใช้อำนาจ

ตามกฎระเบียบ ข้อบังคับของหน่วยงาน รับฟังความคิดเห็นและเปิดโอกาสให้บุคลากรในหน่วยงานมีส่วนในการตัดสินใจ

คำสำคัญ : การบูรณาการ; หลักธรรมาภิบาล; อิทธิบาท 4

ABSTRACT

The objectives of research article were 1) to study the level Integration of Good Governance with the four Paths to Accomplishment in the Operation of the Roi- Et Provincial Administrative Organization; 2) to compare the opinions on the Integration of Good Governance with the four Paths to Accomplishment in the Operation of the Roi- Et Provincial Administrative Organization, classified by gender, age, education level, and position; and 3) to study suggestions for the Integration of Good Governance with the four Paths to Accomplishment in the Operation of the Roi- Et Provincial Administrative Organization, a sample group of 210 personnel. The data collection tool used in this study was a questionnaire with 5-level Likert scale items, with content validity ranging from 0.67 to 1.00 and a reliability coefficient of .950. The statistical analysis used in this study included frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, and F-test (One-Way ANOVA).

The results show that: 1) The Integration of Good Governance with the four Paths to Accomplishment in the Operation of the Roi- Et Provincial Administrative Organization is generally at a high level. The aspect with the highest average score is ethics/morality, followed by accountability/check and balance. The aspect with the lowest average score is effectiveness. 2) The result of comparing the levels of Integration of Good Governance with the four Paths to Accomplishment in the Operation of the Roi- Et Provincial Administrative Organization, it did not differ overall when categorized by gender and educational level. However, once categorized by age and position, there was a statistically significant difference at the .05 level. 3) Integration of Good Governance with the four Paths to Accomplishment in the Operation of the Roi- Et Provincial Administrative Organization, the results suggested that officials should perform their duties in accordance with the organization's objectives. They should build confidence and trust, as well as respond to the expectations of the service users. They should also consider using power in accordance with the rules and regulations of the agency, listen to the feedback, and provide opportunities for personnel within the agency to participate in decision-making.

Keywords : Integration; Good Governance; The Four Paths to Accomplishment

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

พระราชบัญญัติการบริหารงานและการให้บริการภาครัฐผ่านระบบดิจิทัล พ.ศ. 2562 มาตรา 17 ได้กำหนด “ให้หน่วยงานของรัฐจัดทำ ข้อมูลที่ต้องเปิดเผยตามกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการในรูปแบบดิจิทัลต่อสาธารณะ โดยต้องให้ประชาชนทั่วไปสามารถเข้าถึงได้อย่างเสรี “การเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร” จึงเป็นหน้าที่พื้นฐานตามกฎหมายที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องดำเนินการ ยิ่งไปกว่านั้นในโลกปัจจุบันซึ่งเป็นยุคเทคโนโลยีที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องเปิดเผยข้อมูลข่าวสารในช่องทางต่างๆ ที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น เช่น ทางเว็บไซต์ สื่อสังคมออนไลน์ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความโปร่งใสและความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สร้างการมีส่วนร่วมให้ประชาชนได้ร่วมตรวจสอบและแสดงความคิดเห็นต่อการดำเนินงาน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อันจะก่อให้เกิดความเชื่อมั่นและไว้วางใจจากประชาชนในพื้นที่ต่อการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยิ่งขึ้น (พระราชบัญญัติการบริหารงานและการให้บริการภาครัฐผ่านระบบดิจิทัล พ.ศ. 2562, 2562)

หลักธรรมาภิบาลมีที่มาจากปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจที่ลุกลามไปทั่วโลก รวมถึงประเทศที่กำลังพัฒนาอย่างประเทศไทยที่ได้รับผลกระทบอย่างรุนแรง วิกฤติการณ์และผังเมือง (2547) ระบุว่า องค์กรระหว่างประเทศที่สำคัญหลาย ๆ องค์กร เช่น องค์กรสหประชาชาติ ธนาคารโลก และกองทุนการเงินระหว่างประเทศ ได้ร่วมมือกันหาแนวทางฟื้นฟู และพัฒนาเศรษฐกิจของกลุ่มประเทศกำลังพัฒนา และยากจน ได้ข้อสรุปร่วมกันว่าหลักการแก้ไข และป้องกันวิกฤติเศรษฐกิจที่ยั่งยืนคือ การใช้หลักธรรมาภิบาลเพื่อบริหารจัดการประเทศของภาครัฐ โดยใช้หลักธรรมาภิบาลเป็นเงื่อนไขสำหรับการให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศไทยเพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจเมื่อปี พ.ศ. 2540 เช่น กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund: IMF) ตั้งเงื่อนไขว่าประเทศที่จะได้รับความช่วยเหลือทางการเงิน ต้องสร้างหลักธรรมาภิบาลให้ขึ้นทั้งต้องปฏิบัติตามหลักการโดยเคร่งครัด ส่วน United Nations Development Programmed (UNDP) สนับสนุนให้จัดทำโครงการนำร่อง เพื่อกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่น รวมทั้งส่งเสริมเรื่องการบริหารทรัพยากรมนุษย์ Asian Development Bank (ADB) เป็นอีกองค์กรหนึ่งที่ให้ทุนสนับสนุนประเทศไทยค่อนข้างมาก (บุษบง ชัยเจริญวัฒน์, 2546)

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานของรัฐตามการจัดระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น(มาตรา 4 (3) ประกอบมาตรา 70 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 และที่แก้ไขเพิ่มเติม) มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบการจัดบริการสาธารณะขั้นพื้นฐานให้แก่ประชาชนในแต่ละท้องถิ่น โดยมีผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นที่ได้รับเลือกตั้งจากประชาชนในท้องถิ่นเป็นผู้รับผิดชอบต่อการบริหารงานภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย บริหารการเงิน การคลัง และการพัสดุ กำหนดนโยบายของตนเอง มีรายได้งบประมาณ และบุคลากรของตนเอง รวมทั้งดำเนินการกิจกรรมสาธารณะ ตามที่กฎหมายบัญญัติเพื่อประโยชน์ของรัฐและของประชาชนในท้องถิ่นโดยตรง ด้วยลักษณะการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความใกล้ชิดกับประชาชน ย่อมก่อให้เกิดความคาดหวังต่อการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จากประชาชนในพื้นที่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงมีหน้าที่สำคัญในการสร้างความโปร่งใสในการดำเนินงาน เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นและความไว้วางใจจากประชาชนในพื้นที่ โดยกลไกสำคัญในการสร้างความโปร่งใสของ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ “การเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร” เพื่อให้สาธารณชนได้รับทราบ (พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2540, 2552)

องค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหนึ่งที่ได้เข้าร่วมการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐ (Integrity and Transparency Assessment System : ITAS) เพื่อแสดงให้เห็นสังคมและสาธารณชนรับรู้ว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด มีความสำคัญกับการเปิดเผยข้อมูล และการป้องกันการทุจริตในหน่วยงาน เพราะการประเมิน ITA โดยใช้แนวทางและเครื่องมือการประเมินตามที่สำนักงาน ป.ป.ช. กำหนด ถือเป็นเครื่องมือหนึ่งที่หน่วยงานภาครัฐทั่วประเทศได้มีส่วนร่วมกันส่งเสริมให้การบริหารราชการของประเทศให้เป็นไปอย่างมีคุณธรรมและความโปร่งใส จากผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใส ประจำปีงบประมาณ 2563 โดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ดได้ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการควบคุมดูแล กิจกรรมต่างๆ ให้เป็นไปในครรลองธรรม ทั้งนี้การบริหารจัดการที่ดี สามารถนำไปใช้ได้ทั้งภาครัฐและเอกชน ธรรมที่ใช้ในการบริหารงานธรรมาภิบาล เป็นหลักการที่นำมาใช้บริหารงานในปัจจุบันอย่างแพร่หลาย เพราะช่วยสร้างสรรค์และส่งเสริมองค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ดให้มีศักยภาพและประสิทธิภาพ ดังนี้ (1) หลักประสิทธิผล (2) หลักประสิทธิภาพ/คุ้มค่า (3) หลักการตอบสนอง (4) หลักการตรวจสอบได้/มีภาระรับผิดชอบ (5) หลักเปิดเผย/โปร่งใส (6) หลักการมีส่วนร่วม (7) หลักการกระจายอำนาจ (8) หลักนิติธรรม (9) หลักความเสมอภาค และ (10) หลักการมุ่งฉันทามติ (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2542)

องค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ดได้คะแนน 68.68 คะแนน ระดับผลการประเมินอยู่ในระดับ C ซึ่งไม่ผ่านค่าเป้าหมายตามแผนแม่บทฯ (ซึ่งต้องได้ 85 คะแนนขึ้นไป) (ตามประกาศสำนักงาน ป.ป.ช. เรื่อง การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 ประกาศ ณ วันที่ 28 กันยายน 2563) เพื่อปรับปรุงข้อบกพร่องหรือจุดอ่อนที่จะต้องแก้ไข การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ดจะไม่มีทางเกิดผลสำเร็จได้ หากขาดคุณธรรมที่นำไปสู่ความสำเร็จแห่งผลที่มุ่งหมาย ฉะนั้นบุคลากรจะต้องมีจิตสำนึกที่จะนำสิ่งที่ดีไปใช้ในการดำเนินงานและขจัดสิ่งที่ไม่ดีให้หมดไป องค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ดจึงได้นำเอาหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาบูรณาการในการปฏิบัติงานของบุคลากรให้ดีขึ้นโดยการใช้หลักอิทธิบาท 4 มาเป็นแนวทางในการทำงานให้ประสบผลสำเร็จได้ตามความมุ่งหวัง ดังนี้ 1) ฉันทะ (ความพอใจ) คือ ความต้องการที่จะทำใ้ใจรักจะทำสิ่งนั้นอยู่เสมอและปรารถนาจะทำให้ได้ผลดียิ่งขึ้นไป 2) วิริยะ(ความเพียร) คือ ขยันหมั่นประกอบด้วยความพยายาม เข้มแข็ง อดทน เอาธุระไม่ทอดทิ้ง 3) จิตตะ (ความคิด) คือ ตั้งจิตรับรู้ในสิ่งที่ทำและทำสิ่งนั้นด้วยความคิดเอาจิตฝึกฝัไม่ปล่อยใจให้ฟุ้งซ่านเลื่อนลอยไป 4) วิมังสา (ความไตร่ตรอง หรือ ทดลอง) คือ หมั่นใช้ปัญญา พิจารณาใคร่ครวญตรวจหาเหตุผลและตรวจสอบข้อยิ่งหย่อนในสิ่งที่ทำนั้นมีการวางแผน วัตถุประสงค์ คิดค้นวิธีแก้ไขปรับปรุง เป็นต้น (พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539)

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการบูรณาการหลักธรรมาภิบาลด้วยอิทธิบาท 4 ในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด ใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงหรือพัฒนาการบูรณาการหลักธรรมาภิบาลด้วยอิทธิบาท 4 ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด ให้มีศักยภาพและ

ประสิทธิภาพ เช่น บุคลากรต่างทำงานอย่างซื่อสัตย์สุจริตและขยันหมั่นเพียร มีคุณภาพได้มาตรฐานตามที่ประชาชนต้องการ มีความโปร่งใสในการตัดสินใจและในกระบวนการทำงาน ให้ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสาร ร่วมแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการทำงาน รวมทั้งการประหยัดในการใช้งบประมาณให้เกิดความคุ้มค่า มีประสิทธิภาพต่อผลงานนั้นแทนการเน้นทำให้ถูกต้องตามกฎระเบียบและวิธีการเพียงอย่างเดียว นอกจากนี้แล้วยังทำให้บุคคลภายนอกที่เกี่ยวข้อง ศรัทธาและเชื่อมั่นในองค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด อันจะทำให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เช่น องค์การที่โปร่งใсы่อมได้รับความไว้วางใจในการร่วมทำธุรกิจ รัฐบาลที่โปร่งใสตรวจสอบได้ ย่อมสร้างความเชื่อมั่นให้นักลงทุนและประชาชน ตลอดจนส่งผลดีต่อเสถียรภาพของรัฐบาลและความเจริญก้าวหน้าของประเทศ

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาระดับการบูรณาการหลักธรรมาภิบาลด้วยอิทธิบาท 4 ในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด
- 2.2 เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นการบูรณาการหลักธรรมาภิบาลด้วยอิทธิบาท 4 ในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด โดยจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และตำแหน่ง
- 2.3 ได้ทราบข้อเสนอแนะการบูรณาการหลักธรรมาภิบาลด้วยอิทธิบาท 4 ในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด

3. สมมติฐานการวิจัย

- 3.1 บุคลากรที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบูรณาการหลักธรรมาภิบาลด้วยอิทธิบาท 4 ในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกัน
- 3.2 บุคลากรที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบูรณาการหลักธรรมาภิบาลด้วยอิทธิบาท 4 ในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกัน
- 3.3 บุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบูรณาการหลักธรรมาภิบาลด้วยอิทธิบาท 4 ในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกัน
- 3.4 บุคลากรที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบูรณาการหลักธรรมาภิบาลด้วยอิทธิบาท 4 ในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกัน

4. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

- 4.1 ได้ทราบระดับการบูรณาการหลักธรรมาภิบาลด้วยอิทธิบาท 4 ในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด ที่สามารถนำไปบูรณาการในการให้บริการสาธารณะเพื่อแก้ไขปัญหาและตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างถูกต้องและทั่วถึง และมีความโปร่งใสในการดำเนินงาน

4.2 ได้ทราบผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นในการบูรณาการหลักธรรมาภิบาลด้วย
อิทธิบาท 4 ในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด

4.3 ได้แนวทางการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด และนำไปพัฒนาการ
ในด้านให้บริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ดให้มีประสิทธิภาพต่อไป

4.4 องค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ดนำผลการวิจัยไปใช้ในการกำหนดนโยบายเพื่อการ
พัฒนาการดำเนินงานขององค์การ

5. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบูรณาการหลักธรรมาภิบาลด้วยอิทธิบาท 4 ในการดำเนินงานของ
องค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ บุคลากร/เจ้าหน้าที่
ภายในองค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด ที่
ปฏิบัติงานในงบประมาณ พ.ศ. 2566 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดขนาดของกลุ่ม
ตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970) ซึ่งได้กลุ่มตัวอย่าง 210 คน ใช้
วิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยการจับฉลาก เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวม
ข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ตามลิเคิร์ท
(Likert) (บุญชม ศรีสะอาด, 2553) แบ่งออกเป็น 3 ตอนได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ
แบบสอบถาม ตอนที่ 2 ระดับการบูรณาการหลักธรรมาภิบาลด้วยอิทธิบาท 4 ในการดำเนินงานของ
องค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะการบูรณาการหลักธรรมาภิบาลด้วยอิทธิ
บาท 4 ในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด มีค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหา
ระหว่าง 0.67-1.00 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.950 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ค่า
ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การทดสอบค่าที
(t-test) และค่าการทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (F-test)

5. ผลการวิจัย

5.1 วิเคราะห์ระดับการบูรณาการหลักธรรมาภิบาลด้วยอิทธิบาท 4 ในการดำเนินงานของ
องค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับการบูรณาการหลักธรรมาภิบาลด้วย
อิทธิบาท 4 ในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ดโดยรวมและรายด้าน

การบูรณาการหลักธรรมาภิบาลด้วยอิทธิบาท 4	ระดับ			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. หลักประสิทธิผล	4.07	0.27	มาก	10
2. หลักประสิทธิภาพ/คุ้มค่า	4.27	0.27	มาก	4
3. หลักการตอบสนอง	4.25	0.26	มาก	6

การบูรณาการหลักธรรมาภิบาลด้วยอิทธิบาท 4	ระดับ			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
4. หลักการตรวจสอบได้/มีภาระรับผิดชอบ	4.33	0.37	มาก	2
5. หลักเปิดเผย/โปร่งใส	4.23	0.39	มาก	7
6. หลักนิติธรรม	4.15	0.26	มาก	9
7. หลักความเสมอภาค	4.17	0.32	มาก	8
8. หลักการมีส่วนร่วม/การมุ่งเน้นฉันทามติ	4.27	0.33	มาก	5
9. หลักการกระจายอำนาจ	4.28	0.26	มาก	3
10. ด้านคุณธรรม/จริยธรรม	4.36	0.39	มาก	1
รวม	4.24	0.10	มาก	-

จากตารางที่ 1 พบว่า การบูรณาการหลักธรรมาภิบาลด้วยอิทธิบาท 4 ในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.10) โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านคุณธรรม/จริยธรรม ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.39) รองลงมา คือ หลักการตรวจสอบได้/มีภาระรับผิดชอบ ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.37) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ หลักประสิทธิผล ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = 0.27)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏดังนี้

1) หลักประสิทธิผล โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ท่านมีกระบวนการปฏิบัติงานด้วยความเพียรพยายามอย่างเป็นระบบที่มีมาตรฐาน (วิริยะ) รองลงมา ท่านปฏิบัติหน้าที่โดยเอาใจใส่ในสิ่งนั้นตามพันธกิจให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร (จิตตะ) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ท่านมีความรักใคร่ในการปฏิบัติราชการ ที่มีวิสัยทัศน์เชิงยุทธศาสตร์ที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย (ฉันทะ)

2) หลักประสิทธิภาพ/คุ้มค่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ท่านมีการวางแผนเป้าหมายการปฏิบัติงานที่ชัดเจนและอยู่ในระดับที่ตอบสนองต่อความคาดหวังของประชาชน โดยเอาใจใส่ในสิ่งนั้น (จิตตะ) รองลงมา คือ ท่านหมั่นตรึงตรองพิจารณาเหตุผลในสิ่งนั้นเพื่อสร้างกระบวนการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบและมีมาตรฐาน (วิมังสา) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ท่านปฏิบัติหน้าที่ตามพันธกิจให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรด้วยความเพียรพยายาม (วิริยะ)

3) หลักการตอบสนอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ท่านเพียรพยายามสามารถดำเนินการแล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด (วิริยะ) รองลงมา คือ ท่านสร้างความเชื่อมั่นไว้วางใจรวมถึงตอบสนองตามความคาดหวัง/ความต้องการของ ประชาชนผู้รับบริการด้วยความเต็มใจ (ฉันทะ) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ท่านมีความรักความพอใจในการให้บริการทำให้งานออกมาอย่างมีคุณภาพ (ฉันทะ)

4) หลักการตรวจสอบได้/มีภาระรับผิดชอบ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ท่านมีความรับผิดชอบใฝ่หาความรู้ต่อความคาดหวังของบุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (จิตตะ) รองลงมา คือ ท่านตั้งจิตรับรู้อำนาจในการรับผิดชอบต่อปัญหาสาธารณะ (จิตตะ) ส่วนข้อที่มี

ค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ท่านมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ด้วยใจรักและทุ่มเทกับผลงานต่อเป้าหมายที่กำหนดไว้ (ฉันทะ)

5) หลักเปิดเผย/โปร่งใส โดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ท่านเอาใจใส่ในระบบตรวจสอบการทำงานภายในหน่วยงาน (จิตตะ) รองลงมา คือ ท่านมีการเผยแพร่ข้อมูลของหน่วยงานอย่างเปิดเผย และเอาใจใส่ในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้อย่างเสรีตามความเหมาะสม (จิตตะ) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ท่านมีความไตร่ตรองกับกระบวนการทำงานที่เปิดเผยตรงไปตรงมา สามารถตรวจสอบได้และสามารถชี้แจงได้เมื่อมีข้อสงสัย (วิมังสา)

6) หลักนิติธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ท่านมีการไตร่ตรองพิจารณาเหตุผลในการใช้อำนาจในการปฏิบัติงานอย่างเหมาะสม (วิมังสา) รองลงมา คือ ท่านมีการไตร่ตรองพิจารณาเหตุผลในการใช้อำนาจในการปฏิบัติงานตามสิทธิอันพึงมีอย่างเหมาะสม (วิมังสา) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ท่านมีการพิจารณาการใช้อำนาจตามกฎหมาย ข้อบังคับของหน่วยงานในการบริหารงานด้วยความเป็นธรรมไม่เลือกปฏิบัติ (วิมังสา)

7) หลักความเสมอภาค โดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ท่านมีการปฏิบัติอย่างทัดเทียมกันโดยเอาจิตฝักใฝ่ไม่ปล่อยใจให้พุงชานเลือนลอย เพื่อให้เป็นไปตามกฎระเบียบ ข้อบังคับ ข้อตกลงต่างๆ (จิตตะ) รองลงมา คือ ท่านมีความขยันหมั่นเพียรในการให้บริการที่ทำให้ผู้รับบริการเกิดความพึงพอใจ (วิริยะ) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ท่านเปิดโอกาสให้บุคลากรหรือทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแสดงความคิดเห็น คิดค้นวิธีแก้ไขปรับปรุงปัญหาาร่วมกัน และนำข้อมูลที่ได้มาปรับใช้ในการบริหารงาน(วิมังสา)

8) หลักการมีส่วนร่วม/การมุ่งเน้นฉันทามติ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ท่านตั้งจิตรับรู้ในการรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้มีส่วนร่วมและนำไปปรับปรุงการบริหารงาน (จิตตะ) รองลงมา คือ ท่านมีความเพียรพยายามในการใช้กระบวนการตัดสินใจจากผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องเพื่อสรุปข้อคิดเห็น (วิริยะ) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ท่านมีความเต็มใจในการเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และร่วมแสดงความคิดเห็นของตนเองได้ (ฉันทะ)

9) หลักการกระจายอำนาจ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ท่านมีการไตร่ตรองพิจารณากำหนดภาระหน้าที่หรือขั้นตอนการดำเนินงานของหน่วยงานและมอบหมายงานแก่บุคลากรในหน่วยงานได้เหมาะสมกับปริมาณและคุณภาพของงานที่ทำ (วิมังสา) รองลงมา คือ ท่านได้เอาใจใส่ต่อการรับถ่ายโอนอำนาจการตัดสินใจ การใช้ทรัพยากร และภารกิจ จากผู้บริหาร เพื่อให้ดำเนินการแทนโดยมีอิสระตามสมควร (จิตตะ) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ท่านมีการตั้งจิตรับรู้รับฟังความคิดเห็นและเปิดโอกาสให้บุคลากรในหน่วยงานมีส่วนในการตัดสินใจเบื้องต้นและนำไปปรับปรุงการบริหารงาน (จิตตะ)

10) หลักคุณธรรม/จริยธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ท่านยึดมั่นในค่านิยมหลักของมาตรฐานจริยธรรมสำหรับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐโดยเอาใจใส่ในสิ่งนั้น (จิตตะ) รองลงมา คือ ท่านพอใจรักใคร่ในคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามระบบราชการไทยทุกประการ (ฉันทะ) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ท่านมีจิตสำนึกความรับผิดชอบในการ

ปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปอย่างมีศีลธรรม คุณธรรม และตรงตามความคาดหวังของสังคมด้วยความซื่อสัตย์สุจริต (จริยธรรม)

5.2 ผลการเปรียบเทียบระดับการบูรณาการหลักธรรมาภิบาลด้วยอิทธิบาท 4 ในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน จำแนกตามอายุ หลักการตรวจสอบได้/มีภาระรับผิดชอบ หลักความเสมอภาค หลักการมีส่วนร่วม/การมุ่งเน้นฉันทามติ และหลักคุณธรรม/จริยธรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นไม่แตกต่างกัน จำแนกตามระดับการศึกษา หลักความเสมอภาค หลักการกระจายอำนาจ และหลักคุณธรรม/จริยธรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นไม่แตกต่างกัน และจำแนกตำแหน่ง โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.3 ข้อเสนอแนะการบูรณาการหลักธรรมาภิบาลด้วยอิทธิบาท 4 ในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า หลักประสิทธิผล ควรมีความรักใคร่ในการปฏิบัติราชการ โดยวิสัยทัศน์เชิงยุทธศาสตร์ที่ต้องสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย หลักการตอบสนอง ควรมีความรักความพอใจในการให้บริการทำให้งานออกมามีคุณภาพ ควรตั้งจิตรับรู้นักในการรับผิดชอบต่อปัญหาสาธารณะ หลักเปิดเผย/โปร่งใส มีการไตร่ตรองกับกระบวนการทำงานที่เปิดเผยตรงไปตรงมา สามารถตรวจสอบได้และสามารถชี้แจงได้เมื่อมีข้อสงสัย หลักนิติธรรม ควรมีการพิจารณาการใช้อำนาจตามกฎหมายระเบียบ ข้อบังคับของหน่วยงานในการบริหารงานด้วยความเป็นธรรมโดยไม่เลือกปฏิบัติ หลักความเสมอภาค ควรเปิดโอกาสให้บุคลากรหรือทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแสดงความคิดเห็น คิดค้นวิธีแก้ไขปรับปรุงปัญหาร่วมกัน และนำข้อมูลที่ได้มาปรับใช้ในการบริหารงานเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด หลักการมีส่วนร่วม/การมุ่งเน้นฉันทามติ ควรมีความเต็มใจในการเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และร่วมแสดงความคิดเห็นของตนเองได้ หลักการกระจายอำนาจ ควรมีการตั้งจิตรับรู้อับฟังความคิดเห็นและเปิดโอกาสให้บุคลากรในหน่วยงานมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เบื้องต้นและนำไปปรับปรุงการบริหารงาน มีการเอาใจใส่ต่อการรับถ่ายโอนอำนาจการตัดสินใจ หลักคุณธรรม/จริยธรรม ควรมีจิตสำนึกความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปอย่างมีศีลธรรม คุณธรรม และตรงตามความคาดหวังของสังคมด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ควรมีความพอใจรักใคร่ในคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามระบบราชการไทยทุกประการ

6. อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยครั้งนี้มีประเด็นที่น่าสนใจเพื่อนำมาอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

6.1 การบูรณาการหลักธรรมาภิบาลด้วยอิทธิบาท 4 ในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นการดำเนินงานมีขนาดใหญ่ที่สุดของประเทศไทย มีจังหวัดละหนึ่งแห่ง ยกเว้นกรุงเทพมหานคร และ เมืองพัทยา ซึ่งเป็นการปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ องค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด มีเขตพื้นที่รับผิดชอบครอบคลุมทั้งจังหวัด จัดตั้งขึ้นเพื่อบริการสาธารณประโยชน์ในเขตจังหวัด ตลอดทั้งช่วยเหลือพัฒนางานของเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) รวมทั้งการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อไม่ให้งานซ้ำซ้อน จึงควรนำหลักธรรมาภิบาล ซึ่งหมายถึงการ

บริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีมีความถูกต้องเป็นธรรม โปร่งใส สุจริต มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล มาบูรณาการงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วรลักษณ์ วรรณกุล (2559) ที่ได้ศึกษาการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยผลการศึกษาพบว่า ประชาชนมีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยาอยู่ในระดับมาก

6.2 ผลการเปรียบเทียบระดับการบูรณาการหลักธรรมาภิบาลด้วยอิทธิบาท 4 ในกรณาดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด มีรายละเอียดดังนี้

6.2.1 จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ามีหลายปัจจัยที่สามารถนำไปสู่ความคิดเห็นที่แตกต่างกันระหว่างเพศได้ การขัดเกลาทางสังคม บรรทัดฐานทางวัฒนธรรมและความคาดหวัง และความแตกต่างทางชีววิทยาสารวมมีบทบาทได้ทั้งหมด ตัวอย่างเช่น บุคคลอาจมีการเข้าสังคมแตกต่างกันไปตามเพศ ซึ่งอาจนำไปสู่ความแตกต่างในความเชื่อและทัศนคติ นอกจากนี้ อาจมีความแตกต่างทางชีววิทยาระหว่างเพศที่ส่งผลต่อการรับรู้และตอบสนองต่อสถานการณ์ต่างๆ ของแต่ละบุคคล ท้ายที่สุด สิ่งสำคัญคือต้องตระหนักว่าแต่ละคนมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวและอาจมีเหตุผลของตนเองสำหรับแบบสอบถาม สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระทนต์ศักดิ์ ฐานรโต (มุงแก้วกลาง) (2558) ได้ศึกษาการบริหารงานตามหลักอิทธิบาทธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงาน ตามหลักอิทธิบาทธรรม ขององค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักอิทธิบาทธรรม ขององค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี แตกต่างกัน

6.2.2 จำแนกตามอายุ หลักการตรวจสอบได้/มีภาระรับผิดชอบ หลักความเสมอภาค หลักการมีส่วนร่วม/การมุ่งเน้นฉันทามติ และหลักคุณธรรม/จริยธรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า บุคลากรที่มีอายุต่างกันมี ปัจจัยสำคัญของปัญหาดังกล่าว ในเบื้องต้นควรทำความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะพฤติกรรม แนวคิด และความรู้สึกของบุคลากรแต่ละกลุ่มภายในองค์การเสียก่อน กลุ่ม Millennial หรือ Gen Y หมายถึง กลุ่มคนที่มีอายุระหว่าง 20 ต้น ๆ จนถึง 30 ปลาย ๆ ซึ่งมักจะชื่นชอบความเป็นอิสระในการใช้ชีวิต มีความคิดเป็นของตนเอง อ่อนไหวง่าย ทันสมัย ต้องการเป็นที่ยอมรับจากสังคม และเท่าทันโลกที่ขับเคลื่อนตลอดเวลา เป็นต้น และกลุ่ม Baby Boomer หมายถึง กลุ่มคนที่มีอายุระหว่าง 50 จนถึง 70 ปี นั้นหมายถึงเป็นกลุ่มบุคคลที่เป็น หัวหน้างาน/หัวหน้าฝ่าย หรือคณะผู้บริหาร ของกลุ่ม Millennial ซึ่งมักจะอารมณ์แปรปรวนได้ง่าย เครียดเนื่องจากการทำงาน และเริ่มมีปัญหาด้านความทรงจำ เป็นต้น จะเห็นได้ว่ากลุ่มบุคคลที่แตกต่างกันทั้งสองกลุ่มข้างต้น จะมีแนวคิดที่แตกต่างกันคนละฝั่งอย่างสุดขั้ว จึงไม่น่าแปลกใจที่ การจำแนกตามอายุ จึงมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาประภาส โชติเมธี (รักโร) (2558) ที่ได้ศึกษาการบูรณาการหลักทศพิธราชธรรมเพื่อการบริหารงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลโพนสวรรค์ อำเภอพิมาย จังหวัด

นครราชสีมา โดยผลการวิจัยพบว่า 1. ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบูรณาการหลักทศพิธราชธรรม เพื่อการบริหารงานของ ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลโพนสะเม็ด อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา โดยรวมอยู่ในระดับมาก (3.69) เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน คือ ด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์การ ด้านการบังคับบัญชา ด้านการประสานงาน และด้านการควบคุม พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการ บูรณาการหลักทศพิธราชธรรมเพื่อการบริหารงานที่พึงประสงค์ของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล โพนสะเม็ด อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา อยู่ในระดับมากทุกด้าน 2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการบูรณาการหลักทศพิธราชธรรม เพื่อการบริหารงานของ ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลโพนสะเม็ด อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา โดยจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล คือ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย สำหรับ สถานภาพส่วนบุคคลที่เหลือไม่มีผลต่อความคิดเห็นของบุคลากร จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

6.2.3 จำแนกตามระดับการศึกษา หลักความเสมอภาค หลักการกระจายอำนาจ และ หลักคุณธรรม/จริยธรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การศึกษาเป็นกิจกรรมที่ทำให้คนเราเกิดการพัฒนาทั้งในด้านร่างกายและจิตใจ การศึกษาเป็นการพัฒนาคนในด้านกายภาพ อารมณ์และสติปัญญา เพื่อให้มีความมั่นคงทางอารมณ์ ความคิด ความประพฤติดีมีความรู้มีความเฉลียวและฉลาดและมี วิจารณ์ญาณ และโดยปกติคนที่ได้รับ การศึกษาสูงย่อมมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องราวส่วนใหญ่มากกว่าคนที่ได้รับการศึกษาต่ำกว่า และสำหรับการบูรณาการหลักทศพิธราชธรรมมาภิบาลด้วยอิทธิบาท 4 ในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วน จังหวัด บุคลากรทุกระดับการศึกษามีความเข้าใจหลักทศพิธราชธรรมมาภิบาลด้วยอิทธิบาท 4 ไม่เหมือนกัน ฉะนั้นระดับการศึกษาจึงน่าจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วน จังหวัด สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิพนธ์ โอภาษ (2557) ได้ศึกษาการบริหารงานตามหลักอิทธิบาท 4 ขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยถั่วเหนือ อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ผลการวิจัย พบว่า การเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อ การบริหารงานตามหลักอิทธิบาท 4 ของ องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยถั่วเหนือ อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ โดยจำแนกตามปัจจัย ส่วนบุคคลพบว่า ประชาชนที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็น ต่อการบริหารงาน ตามหลักอิทธิบาท 4 ขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยถั่วเหนือ อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ต่างกัน ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

6.2.4 จำแนกตำแหน่ง โดยรวมและหลักการตรวจสอบได้/มีภาระรับผิดชอบ หลักนิติธรรม หลักความเสมอภาค หลักการมีส่วนร่วม/การมุ่งเน้นฉันทามติ และหลักคุณธรรม/จริยธรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า แต่ละตำแหน่งหรือแต่ละ บทบาทในองค์กรมีมุมมองและความรับผิดชอบที่แตกต่างกัน ซึ่งอาจนำไปสู่ความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ในเรื่องต่างๆ ตัวอย่างเช่น ผู้ที่อยู่ในตำแหน่งผู้นำอาจให้ความสำคัญกับกลยุทธ์ระยะยาว ในขณะที่ผู้ที่ มีบทบาทสนับสนุนอาจให้ความสำคัญกับการดำเนินงานประจำวัน นอกจากนี้ ผู้คนยังมีภูมิหลัง ประสบการณ์ และบุคลิกภาพที่แตกต่างกัน ซึ่งสามารถมีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของพวกเขาได้ เช่นกัน สิ่งสำคัญคือต้องพิจารณาและเคารพมุมมองที่หลากหลายเมื่อทำการตัดสินใจในทีมหรือองค์กร

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ผอบทอง สุจินพริ้ม (2559) ที่ได้ศึกษาการนำหลักธรรมาภิบาล 4 มาใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทฤษฎีของบุคคาลกรในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษจังหวัดศรีสะเกษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 ผลการวิจัยพบว่า บุคคาลกรที่มีเพศ อายุ และตำแหน่งต่างกัน มีต่อการนำหลักธรรมาภิบาล 4 มาใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้งโดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

7.1.1 หน่วยงานต้นสังกัดควรมีนโยบายกระตุ้นให้ผู้บริหารนำเอาการบูรณาการหลักธรรมาภิบาลด้วยอทิบาท 4 มาปรับใช้ในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด โดยการสนับสนุนให้มีการเข้าร่วมการฝึกปฏิบัติเพื่อสร้างประสบการณ์และนำไปพัฒนาบุคคาลกรต่อไป

7.1.2 หน่วยงานต้นสังกัด ควรส่งเสริมคณะผู้บริหาร ให้มีส่วนร่วมในการจัดโครงการบูรณาการตามหลักธรรมาภิบาลด้วยอทิบาท 4 เพื่อพัฒนาบุคคาลกรให้เป็นบุคคาลกรมีที่พึงประสงค์ และจัดกิจกรรมบนพื้นฐานของข้อมูลที่พบ

7.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

7.2.1 จากผลการวิจัย พบว่า บุคคาลกรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด ได้นำเอาการบูรณาการหลักธรรมาภิบาลด้วยอทิบาท 4 มาปรับใช้ในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด อยู่ระดับมากในทุกด้าน ดังนั้นเพื่อส่งเสริมบุคคาลกรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด ควรมีการส่งเสริม หลักคุณธรรม/จริยธรรม มีความยึดมั่นในค่านิยมหลักของมาตรฐานจริยธรรมสำหรับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐโดยเอาใจใส่ในสิ่งนั้น

7.2.2 ในขั้นตอนของการบูรณาการหลักธรรมาภิบาลด้วยอทิบาท 4 ในการดำเนินงาน ควรเพิ่มหลักประสิทธิผล คือ ส่งเสริมความรักใคร่ในการปฏิบัติราชการ ที่มีวิสัยทัศน์เชิงยุทธศาสตร์ เพื่อความต้องการของประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย

7.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

7.3.1 ควรมีการศึกษาแบบผสมผสานระหว่างวิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพเกี่ยวกับการบูรณาการหลักธรรมาภิบาลด้วยอทิบาท 4 โดยวิจัยเชิงปริมาณเก็บรวบรวม ข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม และวิจัยเชิงคุณภาพเก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก

7.3.2 ควรมีการศึกษาวิจัยรูปแบบการบูรณาการหลักธรรมาภิบาลด้วยอทิบาท 4 ในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด

7.3.3 ควรมีการศึกษาวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบูรณาการหลักธรรมาภิบาลด้วยอทิบาท 4 ในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด

8. บรรณานุกรม

- นิพนธ์ โอภาษ. (2557). การบริหารงานตามหลักอิทธิบาท 4 ขององค์การบริหารส่วนตำบล ห้วยถั่วเหนือ อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- บุษบง ชัยเจริญวัฒน์ และบุญมี ลี. (2546). รายงานการวิจัยเรื่องตัวชี้วัดธรรมาภิบาล. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- ผอบทอง สุจินพรหม. (2559). การนำหลักธรรมอิทธิบาท 4 มาใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทฤษฎีของบุคคลากรในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษจังหวัดศรีสะเกษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28. วารสารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด. 5(2). 102-111.
- พระทนต์ศักดิ์ ฐานรโต (มุงแก้วกลาง). (2558). การบริหารงานตามหลักอิทธิบาทธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาประภาส โชติเมธี (รักไร่). (2558). การบูรณาการหลักทศพิธราชธรรมเพื่อการบริหารงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลโบสถ์ อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด. (2540). พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัดแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2540,” (2552, 3 พฤศจิกายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 120 ตอนที่ 109 ก.
- มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- วรลักษณ์ วรรณกุล. (2559). การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอบางปะหันจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2542). การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. (2562). พระราชบัญญัติการบริหารงานและการให้บริการภาครัฐผ่านระบบดิจิทัล พ.ศ. 2562. กรุงเทพฯ : สำนักงานสถิติแห่งชาติ.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. Educational and Psychological Measurement. 30(3). 607-610.